

Henkilökohtainen budjetti

Sosiaali- ja terveysvaliokunta 16.5.2018

Riitta Hakoma

Yleisesti valinnanvapauslakiesityksestä

- Hallituksen esitys eduskunnalle (HE 16/2018) laiksi asiakkaan valinnanvapaudesta sosiaali- ja terveydenhuollossa kokonaisuudessaan tukee iäkkäiden ja vammaisten henkilöiden itsemääräämisoikeutta sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen toteutuksessa.
- Esitys mahdollistaa yksilöllisiä, nykyisistä palveluista ja tavanomaisista ratkaisuksista poikkeavia palveluita, itsemääräämisoikeuden ja valinnanvapauden tukemisen lisäksi.
- Joustavuus ja yhdenvertaisuus on nostettu yhdeksi kärjeksi lain perusteissa.

Yleisesti valinnanvapauslakiesityksestä

- Huomiota tulisi kuitenkin kiinnittää siihen, miten yhdenvertaisuuden edellytykset maan eri osissa palvelutarjonnan ja valinnan mahdollisuuksien suhteen jakautuvat.
- Käynnissä olevat rakenteelliset ja palvelutuotantoon vaikuttavat muutokset ovat ideologisesti suuntautuneet siten, että vastuuta hyvinvoinnista halutaan siirtää kansalaiselle itselleen ja kohdata hänet kumppanina, joka kykenee omaa elämäänsä ja palvelujaan koskeviin valintoihin.

Integraation näkökulmasta

- Vertikaalinen ja horisontaalinen integraatio voi toteutua, kun maakunnalla on asiakasohjausyksikkö, jossa asiakkuus otetaan ”hallintaan” (yhteydenotto, arviointi, palvelupäätökset)
- Yksiköllä tulee olla toimivat toiminnan-/prosessinohjausjärjestelmät, mittarit, palveluhakemistot, asiakas- ja potilastietojärjestelmät, joilla asiakkuuden tilaa voidaan seurata niin palvelutarpeen arvioinnin kuin palvelun toteuttamisenkin osalta
- Asiakasohjausyksiköllä tulee olla mahdollisuus seurata suunnitelman toteutumista -> näin myös varhaiset ja ennaltaehkäisevät tukimuodot saataisiin liitettyä asiakkaan kokonaistilanteen huomioivaan asiakassuunnitelmaan

Henkilökohtainen budjetti

- Lähtökohtaisesti HB lisää valinnanvapautta ja itsemääräämisoikeutta.
- Hyvä näkökohta on se, että maakunnalle on jätetty päätösvalta käyttää henkilökohtaista budjettia halutessaan myös muiden kuin ikäihmisten ja vammaisten henkilöiden palveluissa.
- HB voi olla tarkoituksenmukainen myös silloin, kun tuen tarve on lyhytaikainen. Myös muut kuin lakiesityksessä mainitut asiakasryhmät ovat potentiaalisia henkilökohtaisen budjetin käyttäjiä.
- Henkilökohtaisen budjetin ideologian kannalta olisi ehkä parempi, että palveluntuottajan ei tarvitse olla rekisteröitynyt.
- HB:llä palveluja ostettaessa ei tulisi rajata, mistä palveluita voi ostaa.

Henkilökohtainen budjetti

- HB:n onnistuminen palveluna vaatii asiakkaan/asiakasperheiden osallisuuden vahvistamista palvelutarpeensa arvioinnissa
- Tuen saaminen ja oman toimintakyvyn kasvu on olennaista myös valinnanvapauden näkökulmasta
- Tämä asettaa työntekijät perinteisestä poikkeavaan asemaan enemmänkin asiakasperheiden kumppaneina kuin perinteisessä työntekijä-asiakas-asemassa
- Asiakkaan tilanteen kokonaisuuden hahmottaminen korostuu entisestään.
- Jotta tavoitteena oleva täysi kansalaisuus kaikkine elementteineen toteutuu, tulee myös monitoimijaista verkostoa vahvistaa palvelujen kehittämiseksi ja tuottamiseksi
- Tämä vaatii verkostotyön osaamista ja siihen sitoutumista

Henkilökohtainen budjetti

- HB:n mahdollisuudet hyvänä valinnanvapautta ja itsemääräämisoikeutta tukevana palvelumuotona ovat olemassa. Parhaimmillaan se voimaannuttaa käyttäjänsä ja lisää toimintakykyä omien asioiden hoidossa ja oman elämän haltuunottamisessa, mutta....
- HB vaatii vastuullisuutta niin viranomaisilta kuin käyttäjiltäkin ja HB ei voi olla ”automaattiratkaisu” asiakkaiden tilanteisiin
- Työskentelytapa saattaa viedä enemmän aikaa kuin perinteinen lähestyminen, mutta kokeiluissa työntekijöiden oma kokemus kertoo myös työn palkitsevuudesta, mielekkyyden lisääntymisestä ja kokonaisvaltaisuudesta.
- Asiakkaan voimavarat suunnitella ja hallita omaa budjettiaan tulee huomioida (asiakaskokemuksen huomioiminen)

Henkilökohtainen budjetti

- Ohjauksen, neuvonnan ja tuen merkitys kasvaa.
- Uudenlaisen työskentelytavan ja lähestymiskulman omaksuminen vaatii opettelua myös asiakkailta ja heidän läheisiltään.
- HB:n käyttöönotto ja muutoksen onnistuminen edellyttävät organisaation sitoutumista uuteen toimintamalliin aina ylintä johtoa myöden
- Henkilökohtaisen budjetin sujuvaa suunnittelua ja käytettävyyttä silmällä pitäen, on valtakunnallinen tietotarpeen yhdenmukainen määrittely ja yhteensovittaminen tärkeää ja keskeistä maakunnallisten ICT-ratkaisujen löytämiseksi (budjetin suunnittelu, ja ajantasainen asiakkaan tilanteen, palvelun laadun ja kustannusten seuranta ja raportointi)

KIITOS!